

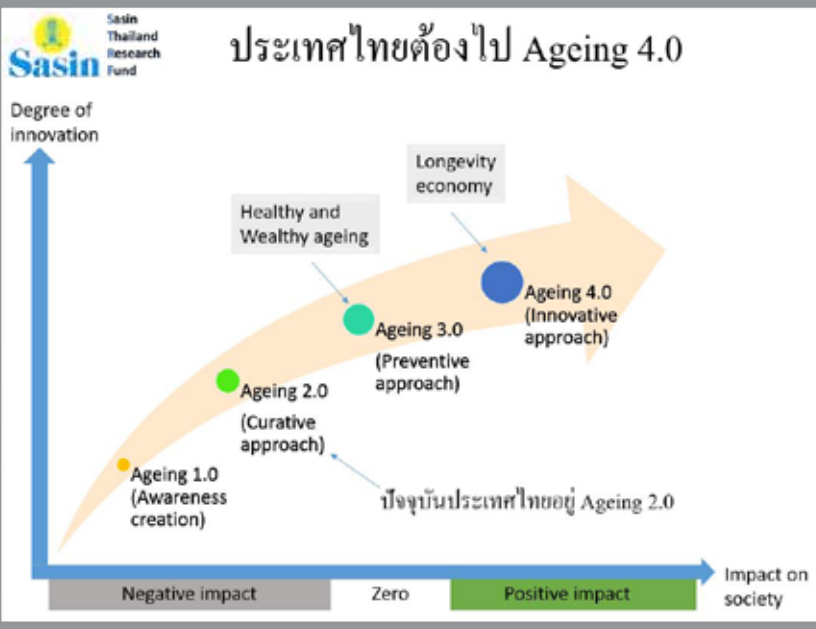
สังคมสูงวัย สังคมแห่งโอกาส

ประเทศไทยอยู่ในยุคสังคมสูงวัยมาได้ระยะหนึ่งแล้ว และเรากำลังจะเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์* และสังคมสูงวัยระดับสูงสุด** ในเวลาอีกไม่นานในกลุ่มอาเซียน ประเทศไทยและสิงคโปร์เป็นเพียงสองประเทศเท่านั้นที่มีเวลาเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่เกิน 20 ปี ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ทางสถาบันบัณฑิตฯ ศสินทร์ โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จึงได้ทำงานวิจัยเพื่อศึกษาหาหนทางลดผลกระทบของปัญหาที่จะเกิดขึ้นและเตรียมพร้อมรับมือกับสังคมสูงวัยระดับต่างๆ

ทั้งนี้การเตรียมพร้อมสามารถทำได้ในหลายระดับและหลายรูปแบบ ได้แก่ ระดับชาติระดับองค์กร และระดับบุคคล สำหรับการเตรียมพร้อมระดับชาติ ศาสตราจารย์ ดร.เกื้อ วงศ์บุญสิน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารของสตินท์กล่าวว่า ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่รวมทั้งประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชากรมีการออมจำนวนไม่มากนัก รวมทั้งสวัสดิการจากรัฐก็มีจำกัดเช่นกัน การถ่ายโอนทรัพย์สินภายในครอบครัว เช่น การรับมรดกจากบิดามารดาจึงเป็นทางเลือกหลักของคนส่วนใหญ่ซึ่งหากสถานการณ์ยังคงเป็นเช่นนี้ต่อไป ปัญหาสำคัญที่จะเกิดขึ้นในอนาคตคือการศึกษาการสังคมนุใหม่ ซึ่งจะทำให้เกิดผลกระทบต่อการลงทุนในประเทศในระยะยาว นอกจากนี้แล้วประเทศไทยยังต้องก้าวไปสู่ Ageing 4.0 ซึ่งเป็นยุคของการสร้างนวัตกรรมเพื่อพลิกวิกฤตของสังคมสูงวัยให้เป็นโอกาส*** โดยที่ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในยุค Ageing 2.0 ดังนั้นการเตรียมพร้อมระดับชาติจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

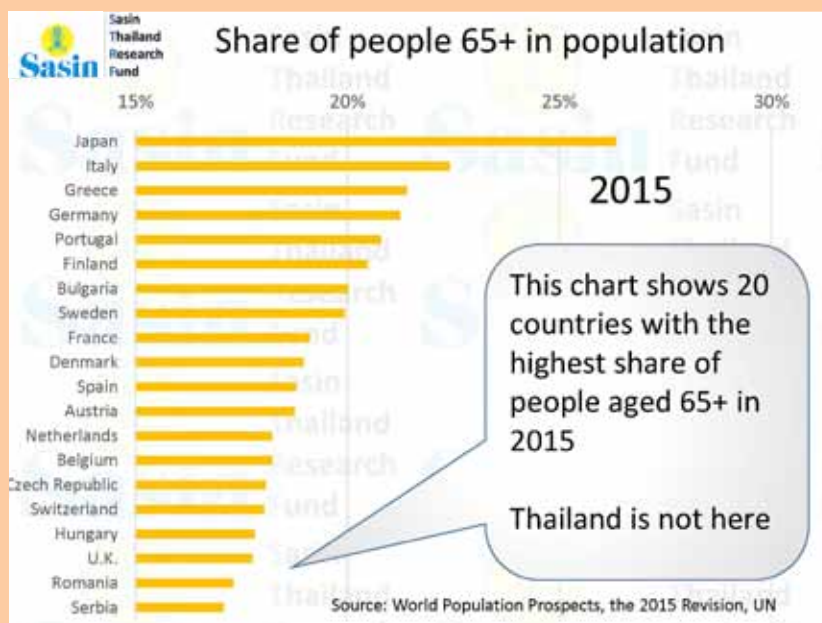
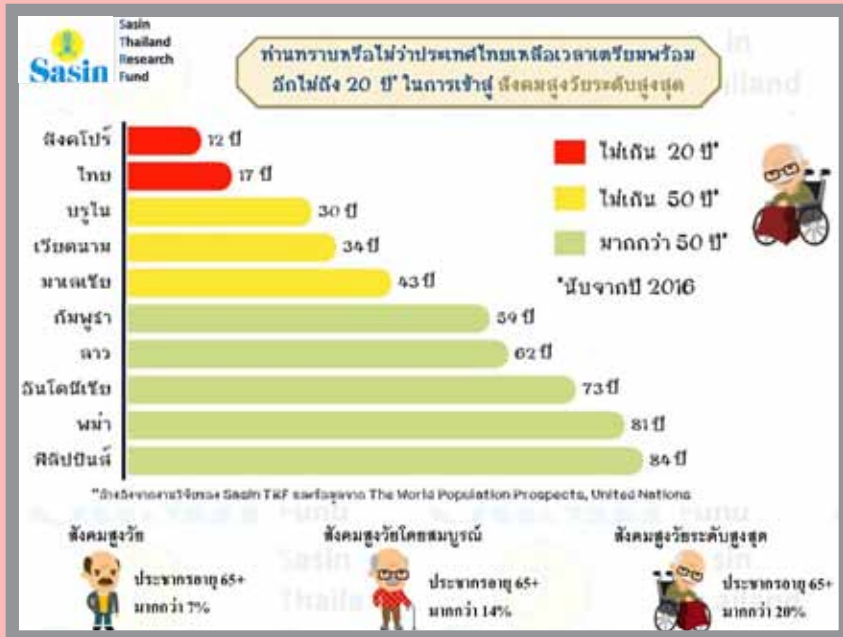

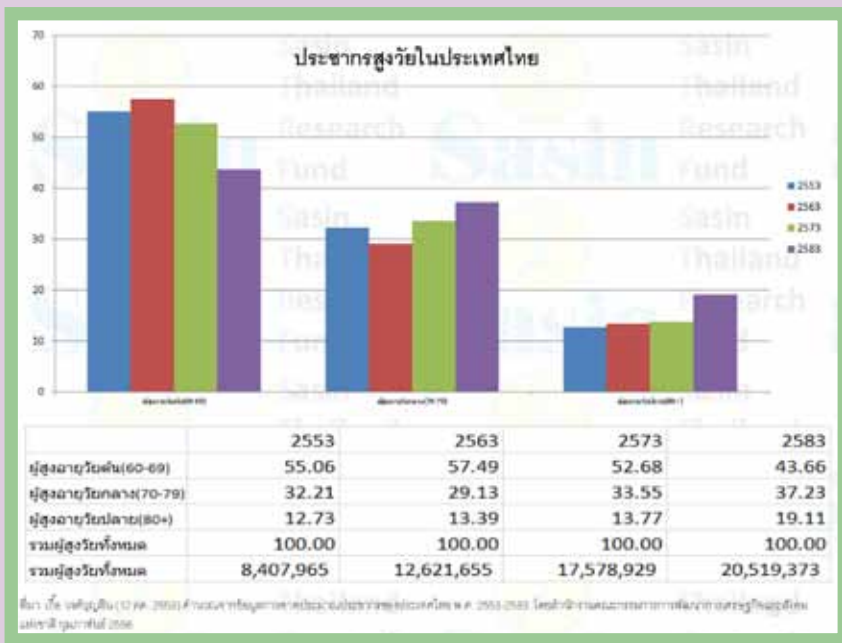
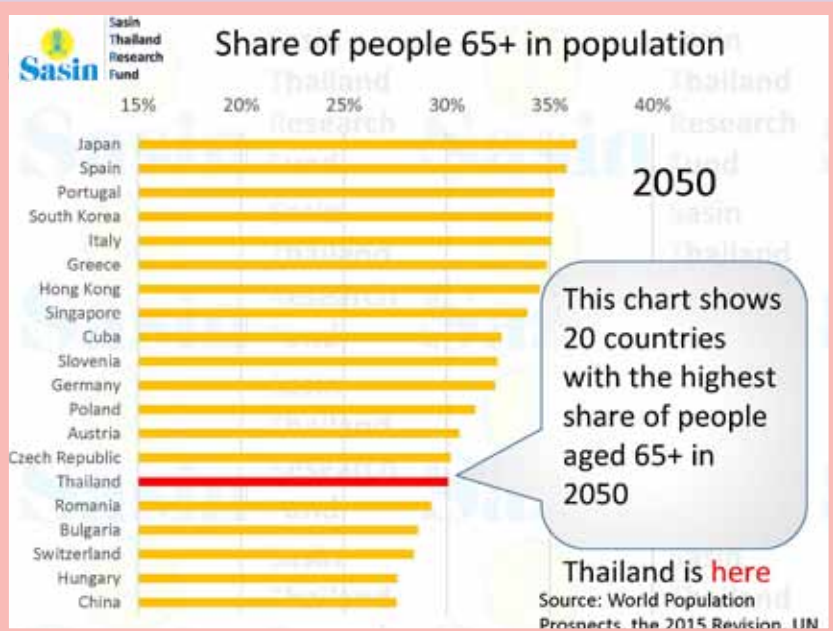
- * วัดจากสัดส่วนจำนวนประชากรที่มีอายุมากกว่า 65 ปี ขึ้นไป ต่อประชากรทั้งหมดมากกว่า 14%
- ** วัดจากสัดส่วนจำนวนประชากรที่มีอายุมากกว่า 65 ปี ขึ้นไป ต่อประชากรทั้งหมดมากกว่า 20%
- *** Ageing 1.0 เป็นยุคที่เน้นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมสูงวัย Ageing 2.0 เป็นยุคที่เน้นการแก้ปัญหาจากสังคมสูงวัย Ageing 3.0 เป็นยุคที่เน้นมาตรการป้องกันผลกระทบของปัญหาจากสังคมสูงวัย และ Ageing 4.0 ซึ่งเป็นยุคของการสร้างนวัตกรรมเพื่อพลิกวิกฤตของสังคมสูงวัยให้เป็นโอกาส

ที่มา : เกื้อและพัชราวลัย. 2558. การคาดการณ์เพื่อสังคมสูงวัยในอนาคต. กรุงเทพฯ : สวทท. ; พัชราวลัย วงศ์บุญสิน และคณะ. 2557. โครงการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางในการลดความเหลื่อมล้ำที่เหมาะสมกับสังคมไทย ภายใต้โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงไป เสนอต่อ สศช. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Some characters are designed by Freepik.com

สำหรับการเตรียมพร้อมระดับองค์กร รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริยุพา รุ่งเรืองสุข ผู้อำนวยการหลักสูตรการบริหารบุคคลของศศินทร์ เปิดเผยว่าปัญหาการขาดแคลนบุคลากรของไทยกำลังเข้าสู่ภาวะวิกฤตมากขึ้น โดยอีก 2 ปีข้างหน้าจำนวนประชากรวัยทำงานของไทย (อายุ 15 - 65 ปี) จะเริ่มลดลงเรื่อยๆ ในขณะที่ความต้องการแรงงานของตลาดโดยทั่วไปในอีก 10 ปีข้างหน้าจะเพิ่มขึ้นประมาณ 22% และเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนแล้ว ไทยเราจะมีปัญหาขาดแคลนแรงงานสูงสุดรองมาจากสิงคโปร์ ทั้งนี้ สิงคโปร์ยังได้เปรียบไทยเพราะมีการวางแผนเรื่องสังคมสูงวัยและการหาแรงงานทดแทนมาก่อนไทยหลายปีแล้ว อีกทั้งมีการให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า น่าเป็นห่วงว่าแรงงานไทยที่มีจำนวนน้อยอยู่แล้วจะหนีไปชกนอกชายฝั่งประเทศอื่น ศศินทร์จึงได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยสร้างแรงจูงใจและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานต่างวัยในประเทศไทย” เพื่อหาคำตอบว่าองค์กรทุกภาคส่วนควรมีกิจกรรมในการดึงดูดและรักษาพนักงานต่างวัยอย่างไร โดยเฉพาะแรงงานสูงวัยที่องค์กรไทยจำเป็นต้องจ้างในอนาคตเพื่อเสริมกำลังแรงงานคนหนุ่มสาวที่มีน้อยลง โดยขณะนี้ได้เก็บข้อมูลจากองค์กรชั้นนำได้ประมาณเกือบ 30% แล้ว พบว่าแรงงานสูงวัย (อายุสูงกว่า 45 ปี) ต้องการงานที่มีเนื้อหา คุณค่าของงานน่าสนใจ งานควรมีความยืดหยุ่นเรื่องเวลาเอื้อให้คนสูงวัยเลือกเวลาทำงานได้ รายได้ต้องยุติธรรม ได้รับการยกย่องให้เกียรติจากองค์กรและการดูแลเอาใจใส่จากนายจ้างทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว ส่วนแรงงานหนุ่มสาวจะสนใจเรื่องรายได้ที่ต้องเป็นธรรมเป็นลำดับแรก ตามมาด้วยเรื่องของการทำงานเอื้อใจใส่จากนายจ้างทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว องค์กรในอนาคตจำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการที่แตกต่างกันของแรงงานต่างวัย และจัดระบบการบริหารบุคคลที่เหมาะสม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวีร์ สุภัทรเกียรติ ผู้อำนวยการหลักสูตรแบบสองปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต กับบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของศศินทร์ เสนอแนวทางการรวมเงินลงทุนของผู้สูงวัยเพื่อความยั่งยืนทางประชากร เนื่องจากประเทศไทยจะเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยขั้นสูงสุดในปีพ.ศ. 2576 ซึ่งจำนวนประชากรวัยทำงานที่มีคุณภาพตามที่ตลาดแรงงาน ต้องการจะไม่มีเพียงพอที่จะรองรับจำนวนผู้สูงวัยที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น วิธีการแก้ปัญหาที่ตรงจุดคือต้องสร้างประชากรวัยทำงานที่มีคุณภาพ และสร้างตลาดงานที่เหมาะสมสามารถรับพวกเขา โดยการรวมเงินออมสำหรับผู้สูงวัยเพื่อจัดตั้งเป็นกองทุนที่ลงทุนทั้งในด้านการให้เงินกู้เพื่อการศึกษาแก่นักเรียนที่มีศักยภาพแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และด้านการลงทุนในธุรกิจเพื่อสนับสนุนการสร้างงาน นอกจากนี้กองทุนนี้ยังสามารถช่วยแก้ปัญหาความเสี่ยงในการทำธุรกิจของผู้สูงวัยที่จำเป็นต้องเก็บเงินออมไว้ใช้ในยามเกษียณและไม่สามารถนำเงินออมมาลงทุนทำธุรกิจที่มีโอกาสล้มเหลวได้ โดยการให้กองทุนเข้ามาร่วมลงทุนเพื่อช่วยรับความเสี่ยงในกรณีที่ธุรกิจล้มเหลว และแบ่งปันผลกำไรในกรณีที่ธุรกิจประสบความสำเร็จ

สำหรับการเตรียมพร้อมระดับบุคคลผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะชาติ ภิรมย์สวัสดิ์ ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาเอกของศศินทร์ กล่าวว่า เรื่องการออมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สูงวัยเป็นอย่างยิ่ง ส่วนใหญ่ผู้สูงวัยหลายคนเชื่อว่าการออมเงินโดยฝากธนาคารเพียงอย่างเดียว คือ การเตรียมพร้อมสำหรับชีวิตหลังเกษียณที่ดี แต่ในความเป็นจริงการออมเงินในธนาคารเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่ใช่วิธีเลือกที่ดีที่สุด จากงานวิจัยพบว่าถ้าเราต้องการใช้จ่ายโดยเฉลี่ย 30,000 บาทต่อเดือน เราควรมีเงินเก็บ 9,870,000 บาทเมื่ออายุ 60 ปี โดยคิดจากอัตราเงินเฟ้อ 3% แต่ถ้าเรามีความรู้เรื่องการลงทุน เช่น ลงทุนใน “พอร์ตระมัดระวัง” ที่แนะนำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (อัตราผลตอบแทน 5.9%) เราจะต้องมีเงินเก็บ 5,490,000 บาท เมื่อตอนเกษียณอายุ (น้อยลงถึง 45%) และถ้าเราสามารถทำงานต่อได้จนถึงอายุ 70 ปี (โดยยังคงทำงานให้มีรายได้เพียงครึ่งหนึ่งของรายจ่ายต่อเดือน หรือ เท่ากับ 15,000 บาทต่อเดือน) รวมทั้งลงทุนในพอร์ตระมัดระวังดังกล่าวแล้ว เราจะต้องมีเงินเก็บเพียง 2,760,000 บาท (น้อยลงถึง 73%) ดังนั้นการมีความรู้เรื่องการลงทุนและการเตรียมความพร้อมเพื่อให้เราสามารถทำงานได้หลังเกษียณอายุ ไม่ว่าจะเป็นในด้านสุขภาพ การรักษา และพัฒนาทักษะการทำงาน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการเตรียมพร้อมด้านการเงินสำหรับผู้สูงวัย

ที่มา : สรุปสาระสำคัญจากงานสัมมนาเรื่อง “สังคมสูงวัย สังคมแห่งโอกาส”
วันพุธที่ 12 ตุลาคม 2559 ณ สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

000